

Belgische Senaat

Handelingen

DONDERDAG 21 FEBRUARI 2008 - NAMIDDAGVERGADERING

(Vervolg)

Vraag om uitleg van mevrouw Helga Stevens aan de minister van Justitie over «de situatie van personen met een fysieke en/of sensorïële handicap in de Belgische gevangnissen» (nr. 4-113)

De voorzitter. - De heer Charles Michel, minister van Ontwikkelingssamenwerking, antwoordt.

Mevrouw Helga Stevens (CD&V-N-VA). - Het Belgische gevangeniswezen kampt de jongste jaren met uiteenlopende en omvangrijke problemen, die geregeld de nationale media halen. Ik denk bijvoorbeeld aan het algemene gebrek aan opvangcapaciteit, het specifieke gebrek aan opvangcapaciteit voor criminele jongeren, de noodzaak van een strengere beveiliging van de gevangenisinstellingen, de radicalisering van groepen gedetineerden en het tekort aan personeel. Er werden reeds diverse maatregelen aangekondigd om een aantal van deze problemen te verhelpen en dat is op zich uiteraard positief.

De aanpak van die sterk gemediatiseerde problemen mag echter niet doen vergeten dat onze gevangenisinstellingen ook andere problemen kennen. Een van de thema's waarvoor momenteel weinig of geen belangstelling vanwege het beleid bestaat, is de problematiek van gedetineerden met een handicap. Uit een recente studie van Karin Van Puyenbroeck, *Doof zijn in de gevangenis? Informatiedeprievatie en extreme isolatie*, blijkt dat bijvoorbeeld dove en slechthorende gedetineerden zich in een weinig te benijden, zelfs mensenwaardige situatie bevinden. Ook voor andere gedetineerden met een fysieke en/of sensorïële handicap, zoals blinden en slechthorenden, kan ik me voorstellen dat de situatie veelal problematisch is.

Worden momenteel statistieken bijgehouden van het aantal gedetineerden met een fysieke en/of sensorïële handicap? Zo ja, wat zijn de cijfers? Graag had ik een opsplitsing per regio en per type handicap. Zo neen, is de minister bereid om ervoor te zorgen dat dergelijke opgesplitste statistieken in de toekomst worden bijgehouden?

Over welke bijzondere faciliteiten, bijvoorbeeld met betrekking tot toegankelijkheid, beschikken gedetineerden met een fysieke en/of sensorïële handicap momenteel in de gevangnissen? Bestaan er voor dove/slechthorende gedetineerden faciliteiten op vlak van toegankelijke communicatie? Is er bijvoorbeeld personeel met kennis van de Vlaamse en/of Frans-Belgische gebarentaal? Worden tolken gebarentaal ter beschikking gesteld? Zijn er alternatieven voor auditief meegedeelde boodschappen?

Is de minister bereid om de nodige inspanningen te doen om ervoor te zorgen dat gedetineerden met een handicap in menswaardige omstandigheden in onze gevangenissen hun straf kunnen uitzitten? Zal de minister hierover overleg plegen met de vertegenwoordigende organisaties uit de sector? Kan de minister een timing geven voor de organisatie van dit overleg?

De heer Charles Michel, minister van Ontwikkelingssamenwerking. - Ik lees het antwoord van minister Vandeurzen.

Tot nog toe houdt de gevangenisadministratie geen statistieken bij van het aantal gedetineerden met een fysieke en/of sensorïele handicap. Uiteraard wordt dit wel vermeld in het medisch dossier van de betrokkene. Het elektronisch medisch dossier biedt op het ogenblik echter nog niet de mogelijkheid statistieken te maken over deze gegevens. Ik laat nagaan of de bestaande software dit mits aanpassingen wel mogelijk kan maken.

De software is nu tien jaar oud en aan een upgrade toe. Met de nieuwe versie van het programma zal het mogelijk zijn statistische gegevens te extraheren. Opsplitsing van de cijfers per gevangenis en dus ook per regio zal dan mogelijk worden.

Momenteel zijn er geen specifieke faciliteiten aanwezig voor gedetineerden met een fysieke en/of sensorïele handicap. Uiteraard zijn er rolstoelen en krukken voorhanden en worden mensen met een handicap geholpen, hetzij door gespecialiseerd medisch personeel, hetzij door het andere personeel en zelfs door medege-detineerden, bijvoorbeeld celgenoten. In principe zijn er in de gevangenissen ook liften aanwezig en zijn alle deuren voldoende breed, zeker in de meest recente gebouwen.

Voor dove of slechthorende gedetineerden zijn er in enkele gevangenissen personeelsleden aanwezig die de gebarentaal machtig zijn. Dit is echter eerder occasioneel. Medewerkers kunnen een cursus gebarentaal volgen en krijgen daarvoor opleidingsverlof. Ook het aantal gedetineerden met deze handicap is beperkt, al hebben we daar geen exacte cijfers over. In enkele gevallen gebeurt het dat medege-detineerden op vrijwillige basis tolken. In ieder geval worden inspanningen gedaan om gedetineerden met een auditieve handicap op een aangepaste manier van de auditieve boodschappen op de hoogte te brengen.

Uiteraard heeft de gevangenisadministratie de plicht alles in het werk te stellen om de gedetineerden hun detentie in menswaardige omstandigheden te laten doorbrengen. De basiswet op het gevangeniswezen van 12 januari 2005 bepaalt uitdrukkelijk dat de vrijheidsberoving in humane omstandigheden moet verlopen. Bovendien zal bij de bouw van nieuwe gevangenissen rekening worden gehouden met de specifieke regelgeving in verband met deze doelgroep.

Inzake zorg voor personen met een handicap is er ook voor de gemeenschappen een grote verantwoordelijkheid weggelegd. Overleg over deze materie wordt op korte termijn opgestart.

Een concrete timing is vandaag moeilijk te geven omdat deze samen met de andere partners, de gemeenschappen dus, moet worden opgesteld.

Mevrouw Helga Stevens (CD&V-N-VA). - Ik dank de minister voor zijn duidelijk en positief antwoord. Ik ben blij te vernemen dat er toch niet zoveel mensen met een auditieve of andere handicap in de gevangenis zitten, al blijft het probleem van mensen met een handicap

in de gevangenis natuurlijk wel bestaan. Bij toegankelijkheid wordt doorgaans alleen gedacht aan mensen met een motorische handicap. Ik hoop dat er in de toekomst ook aandacht zal zijn voor de problemen van mensen met een andere handicap, bijvoorbeeld blinde en slechtziende, en dove en slechthorende mensen. Ik ben erg blij te vernemen dat er toch een positieve evolutie is en dat aandacht wordt besteed aan de noden van deze mensen in de gevangenis.